

Cómo citar:

Domínguez Ruiz, Ignacio Elpidio (2025). No monogàmies en el context espanyol: Una anàlisi secundària d'actituds socials a partir de les dades del CIS. Arxius de Ciències Socials, 52 pp 1-22. DOI: <https://doi.org/10.7203/acs.52.31400>

NO MONOGÀMIES EN EL CONTEXT ESPANYOL: UNA ANÀLISI SECUNDÀRIA D'ACTITUDS SOCIALS A PARTIR DE LES DADES DEL CIS

NON MONOGAMIES IN THE SPANISH CONTEXT: A SECONDARY ANALYSIS OF SOCIAL ATTITUDES DRAWING FROM CIS DATA

IGNACIO ELPIDIO DOMÍNGUEZ RUIZ

R E S U M

LES NO MONOGÀMIES CONSENSUADES (NMC) SÓN UN CONJUNT DE CONFIGURACIONS RELACIONALS MÉS ENLLÀ DE LA MONOGÀMIA, LES QUALS HAN GENERAT UNA CREIXENT ATENCIÓ ACADÈMICA, AMB UNA MAJORIA D'ESTUDIS CENTRADA EN NORD AMÈRICA I EN ENFOCAMENTS INDIVIDUALS I PSICOMÈTRICS. AQUEST ARTICLE CONTRIBUEIX AL DESENVOLUPAMENT D'AQUEST CAMP D'ESTUDIS AMB UNA RECERCA SOBRE LES ACTITUDS DE LA SOCIETAT ESPANYOLA CAP A TRES CONFIGURACIONS RELACIONALS (MONOGÀMIA, POLIAMOR, PARELLES OBERTES) DES DE LA PERSPECTIVA DE LA NORMATIVITAT SEXUAL. AQUESTA RECERCA VOL 1) IDENTIFICAR SI LA SOCIETAT ESPANYOLA ES PRINCIPALMENT MONÒGAMA, 2) MESURAR LES ACTITUDS SOCIALS CAP A LES TRES CONFIGURACIONS RELACIONALS I 3) ESBRINAR SI LES CONFIGURACIONS PRESENTEN CORRELACIONS AMB L'ORIENTACIÓ SEXUAL I ALTRES VARIABLES SOCIODEMOGRÀFIQUES. MITJANÇANT L'ANÀLISI ESTADÍSTICA DE DADES SECUNDÀRIES DEL CENTRO DE INVESTIGACIONES SOCIOLOGICAS DEL 2021 I 2023, I CONCRETAMENT LA CREACIÓ D'UN ÍNDEX SINTÈTIC D'ACTITUDS CAP A LES NMC I L'ANÀLISI DE RELACIONS BIVARIABLES, AQUEST ESTUDI DEMOSTRA COM LA SOCIETAT ESPANYOLA ÉS PRINCIPALMENT FAVORABLE A LA MONOGÀMIA, AMB VISIONS PARTICULARMENT NEGATIVES I POLARITZADES CAP A LES PARELLES OBERTES. TOT I AIXÍ, L'ESTUDI DEMOSTRA COM EN EL PERÍODE 2021-2023 LES ACTITUDS CAP AL POLIAMOR VAN TORNAR-SE MÉS FAVORABLES I COM LES PERSONES HOMOSEXUALS PERÒ SOBRETOT LES BISEXUALS TENEN ACTITUDS MÉS FAVORABLES CAP A LES NMC. FINALMENT, LA RECERCA TAMBÉ IDENTIFICA COM LES PERSONES JOVES,

PROGRESSISTES I ATEES O AGNÒSTIQUES MOSTREN EN GENERAL ACTITUDS MÉS FAVORABLES CAP A LES NMC, TOT DEMOSTRANT NO NOMÉS EL CARÀCTER ESTÈS DE LA MONOGÀMIA COM A PARADIGMA, SINÓ L'HETEROGENEÏTAT DE LES ACTITUDS SOCIALS SOBRE LES NMC.

PARAULES CLAU

NO MONOGÀMIES CONSENSUADES; ANÀLISI DE DADES SECUNDÀRIES; POLIAMOR; PARELLES OBERTES; ESTAT ESPANYOL.

A B S T R A C T

CONSENSUAL NON MONOGAMIES (CNM) ARE A RANGE OF RELATIONSHIP CONFIGURATIONS BEYOND MONOGAMY, WHICH HAVE GARNERED GROWING SCHOLARLY ATTENTION, WITH MOST OF THE RESEARCH FOCUSED ON NORTH AMERICA AND INDIVIDUAL AND PSYCHOMETRIC APPROACHES. THIS STUDY CONTRIBUTES TO THE DEVELOPMENT OF THIS RESEARCH FIELD WITH RESEARCH ON THE SPANISH SOCIETY'S ATTITUDES TOWARDS THREE RELATIONSHIP CONFIGURATIONS (MONOGAMY, POLYAMORY, OPEN RELATIONSHIPS) FROM THE PERSPECTIVE OF SEX NORMATIVITY. THIS RESEARCH AIMS TO 1) ASCERTAIN IF THE SPANISH SOCIETY IS MAINLY MONOGAMOUS, 2) MEASURE SOCIAL ATTITUDES TOWARDS THE THREE RELATIONSHIP CONFIGURATIONS, AND 3) ASCERTAIN IF THESE CONFIGURATIONS DISPLAY CORRELATIONS WITH SEXUAL ORIENTATION AND OTHER SOCIODEMOGRAPHIC VARIABLES. VIA STATISTICAL ANALYSIS OF SECONDARY DATA FROM THE CENTRO DE INVESTIGACIONES SOCIOLOGICAS OF 2021 AND 2023, AND PARTICULARLY THE CONSTRUCTION OF A SYNTHETIC INDEX OF ATTITUDES TOWARDS CNM AND THE ANALYSIS OF BIVARIABLE RELATIONSHIPS, THIS STUDY PROVES HOW THE SPANISH SOCIETY IS MAINLY FAVOURABLE TO MONOGAMY, WITH PARTICULARLY NEGATIVE AND POLARISING VIEWS TOWARDS OPEN RELATIONSHIPS. DESPITE THIS, THE STUDY PROVES HOW ATTITUDES TOWARDS POLYAMORY BECAME MORE FAVOURABLE IN THE 2021-2023 PERIOD AND HOW HOMOSEXUAL BUT PARTICULARLY BISEXUAL INDIVIDUALS HAVE MORE FAVOURABLE ATTITUDES TOWARDS CNM, AS ESTABLISHED BY PREVIOUS RESEARCH. FINALLY, THIS RESEARCH ALSO IDENTIFIES HOW YOUNGER, PROGRESSIVE, AND ATHEIST AND AGNOSTIC PERSONS SHOW IN GENERAL MORE FAVOURABLE ATTITUDES TOWARDS CNM, PROVING NOT ONLY THE WIDESPREAD NATURE OF MONOGAMY AS A PARADIGM, BUT ALSO THE HETEROGENEITY OF ATTITUDES TOWARDS CNM.

KEYWORDS

CONSENSUAL NON MONOGAMIES; SECONDARY DATA ANALYSIS; POLYAMORY; OPEN RELATIONSHIPS; SPAIN

INTRODUCCIÓ

Les no monogàmies consensuades (NMC) són un ampli conjunt de models relacionals definits en contraposició a l'exclusivitat sexual, emocional o romàntica de la monogàmia (Cambpell et al., 2024; Skakoon-Sparling et al., 2025). El fet de basar-se en nocions com ara les de transparència, acords i comunicació entre les parts (St. Vil et al., 2022; Stults et al., 2023) fa que també siguin models o configuracions relacionals oposats a les no monogàmies no consensuades, i per aquest motiu també han estat anomenades no monogàmies *ètiques* (Scoats i Cambpell, 2025). Les NMC s'han d'entendre, segons els estudis i la pràctica de participants, com un conjunt divers de maneres de concebre no només l'exclusivitat sexual, sinó les relacions sexuals, afectives i romàntiques (Erasmus i Martin, 2025). Aquesta diversitat i les diferents dimensions que pot incloure també fa que les NMC s'hagin analitzat o conceptualitzat bé com a oposició directa i polar enfrontada a la monogàmia diàdica (Rye, 2024), bé com a continuïum d'experiències i pràctiques (Brooks et al., 2022). Aquest marc general sobre les NMC s'ha vist desenvolupat durant les últimes dues dècades, o dècada i mitja, com a camp d'estudis comparativament jove (Sizemore i Olmstead, 2017), amb una forta necessitat d'estudis monogràfics, l'ampliació d'enfocaments i temes específics (Skakoon-Sparling et al., 2024; St. Vil i Giles, 2022).

En línies generals, i com han resumit revisions com ara les de Gupta et al. (2023) i Moors et al. (2025), l'estudi de les NMC s'ha centrat sobretot en recerques vinculades a la psicologia i la psicometria, enfocaments principalment quantitativus i inductius, amb una llista limitada de temes d'estudi: beneficis i costos de les relacions no monògames, com ara la gestió de la comunicació i de la gelosia com a desafiament afegit (Moors, 2023; Tatum et al., 2024; Wood et al., 2021); comparacions en termes de satisfacció, felicitat o intimitat entre persones amb relacions monògames i no monògames, amb un balanç en general favorable de les NMC en termes de felicitat o intimitat (Brooks et al., 2022; Moors, 2023; Traeen i Thuen, 2022); el paper dels acords i les negociacions, així com les dificultats i conflictes que se'n poden derivar (Philpot et al., 2018; Pinazo Jiménez, 2024); l'estigma experimentat per les persones en relacions no monògames, particularment pel que fa a l'atenció psicològica o sanitària (Mahar et al., 2024; Stults et al., 2023); o els diferents tipus de configuracions emmarcades sota les NMC (Conley i Piemonte, 2021; Flicker et al., 2021), entre els quals destaquen per freqüència i intensitat de la recerca les relacions o parelles obertes, el poliamor i el *swinging* o intercanvi de parella (Brooks et al., 2022; Skakoon-Sparling et al., 2025).

Un dels temes que més atenció ha generat durant l'última dècada és l'estudi de les actituds cap a les no monogàmies, particularment des de la recerca psicomètrica d'actituds individuals, i amb un desenvolupament que ja ha permès revisions del subcamp (Bolaño Rojo, 2024; Sizemore i Olmstead, 2017; Rye, 2024). En general, aquesta recerca s'ha centrat en mesures psicomètriques de les actituds individuals cap a les no monogàmies com a tot o cap a tipus concrets, amb diferències explícites entre actituds implícites i explícites (Ruiz Navarro, 2023; Stewart et al., 2021), i en alguns casos vinculant actituds i ganes de participar en configuracions no monògames (Tatum et al., 2024; Wood et al., 2021). Pel que fa a la metodologia, la majoria d'aquestes recerques es basa en escales psicomètriques d'actituds, entre les quals es poden trobar tant escales específiques com algunes sobre les NMC en general (Skakoon-Sparling et al., 2025). Tot plegat, aquestes estudis mostren unes actituds en general més favorables cap a la monogàmia que cap a les NMC, amb diferències per perfils sociodemogràfics. Vinculat amb el subcamp de les actituds es troba un altre tema d'estudi, el de les diferències entre grups poblacionals en termes no només d'actituds sinó també de prevalença de relacions no monògames. Estudis com ara els de Bolaño Rojo (2024), Ruiz Navarro (2023) o Rye (2024) mostren unes actituds en general més favorables entre la gent més jove i progressista, mentre que

recerques com ara les de St. Vil i Giles (2022) i St. Vil et al. (2021, 2022) s'han centrat en les particularitats de les actituds de poblacions afroamericanes.

Altres estudis s'han centrat en les minories sexuals i de gènere, tant per la major prevalença o freqüència de les relacions no monògames entre les persones LGBTIQ+ (Moors, 2023; St. Vil i Giles, 2022; Stults et al., 2023) com per les possibles analogies en l'experiència de l'estigma no monògam i en aquestes minories (Brooks et al., 2022; Campbell et al., 2024; Füllgrabe i Smith, 2023). Aquesta línia d'estudis s'ha centrat en les particularitats no només de l'estigma sinó també de les experiències, expectatives i transformacions de les relacions no monògames entre persones LGBTIQ+ i queer, tot oferint una finestra a com de diferent pot ser l'experiència de les NMC en funció de l'orientació sexual i la identitat de gènere (Philpot et al., 2018; Stults et al., 2023; Stewart et al., 2021). Més enllà dels estudis centrats en mesures psicomètriques, destaquen algunes recerques des de l'òptica sociològica particularment en temes com ara l'agència i la resiliència de les persones no monògames (Füllgrabe i Smith, 2023), però sobretot en diferents assajos de teorització sobre les no monogàmies en el marc de la postmodernitat (Lipnicka, 2023), la normativitat sexual i el caràcter complex de les NMC (Klesse, 2017) i les diferències entre les no monogàmies com a pràctiques o com a identitats (Sanders i Lyons, 2025). La relativa manca d'estudis sociològics sobre les NMC, però, s'ha d'entendre des de la trajectòria d'estigma en el marc de la disciplina al voltant de la sexualitat (Irvine, 2015), malgrat avanços rellevants i un interès creixent per la sociologia de la sexualitat (Littlejohn i Stone, 2025).

Tant en l'estudi d'aquests dos temes concrets com en el marc més ampli de la recerca sobre configuracions no monògames, diverses revisions han destacat com la immensa majoria de la recerca existent se centra en Nord Amèrica i Estats Units, amb una minoria d'estudis sobre Europa i encara menys fora de contextos occidentals (Gupta et al., 2023). Un d'aquests contextos amb dèficit de recerca, tot i trobar-se a Europa, és l'Estat espanyol, malgrat un destacable interès activista i editorial per les no monogàmies amb tot de traduccions de llibres teòrics i d'autoajuda des de fa una dècada (Taormino, 2025; Easton i Hardy, 2018; Veaux i Rickert, 2018; Fern, 2022; Barker i Hancock, 2022) i, particularment, amb una plèthora de publicacions originals de recerca (Bolaño Rojo, 2024; Domínguez Ruiz, 2025; Pinazo Jiménez, 2024; Regalado Delgado, 2020; Ruiz Navarro, 2023) i de disseminació i activisme (C. Atance et al., 2023; Vasallo, 2025, 2018). La manca d'estudis i de revisions sistemàtiques en el marc de l'Estat espanyol es veu reflectida en un paisatge igualment necessitat d'estudis en català, més enllà d'alguns treballs finals (Bertran Font, 2022; Blattler Perdiguero, 2019; Torras Vilches, 2018), algunes recerques (McCann, 2018) i llibres activistes i de divulgació (DD.AA., 2013). Des d'aquesta perspectiva, aquest article vol contribuir al coneixement creixent sobre les NMC i, particularment, a la recerca sobre el context espanyol i en català. En concret, aquest article utilitza dades quantitatives secundàries per contribuir al coneixement sobre les actituds socials cap a les NMC, amb l'objectiu de mesurar-ne les de la societat espanyola i analitzar com es relacionen amb diversos factors sociodemogràfics i, de manera detallada, amb l'orientació sexual i altres eixos sociodemogràfics. Aquest article busca doncs identificar amb dades quantitatives com veu o percep la societat espanyola les no monogàmies —i alguns tipus en concret—, si se'n poden esbrinar diferències significatives entre grups socials i, concretament, si la intersecció amb l'orientació sexual indica que hi ha alguna relació significativa entre les minories sexuals i el que es pensa sobre les NMC. Després d'aquesta introducció, l'article presenta les dades i la metodologia emprades per aquesta recerca, i passa després a explicar els resultats de l'anàlisi. L'article conclou amb algunes reflexions finals sobre els resultats i les limitacions de l'estudi.

FONTS I METODOLOGIA

Enfocament teòric

L'estudi de les actituds socials cap a les NMC parteix necessàriament del marc més ampli de recerques i reflexions sobre el grau desigual d'acceptabilitat social cap a diferents formes relacionals i de sexualitat. Particularment des de l'obra de l'antropòloga Gayle Rubin (2007, 2011), l'estudi de la sexualitat ha partit de la idea que en cada societat hi ha un sistema jeràrquic de avaluació dels actes sexuals i de les relacions, el qual assigna un valor social desigual a partir de les interaccions, les exclusions i les recompenses. En el treball original de Rubin (2007), la identificació d'un "cercle màgic" (*charmed circle*) li va servir per explicar com en cada societat hi ha una frontera entre el sexe i les relacions considerades bones o dolentes, i en el seu cas dels Estats Units dels vuitanta, la bona sexualitat era "heterosexual, marital, monògama, reproductiva i no comercial", "en parella, en relacions, amb la mateixa generació i a casa", i sense cap mena d'objectes (Rubin, 2007: 152). A partir d'aquesta perspectiva, tot d'estudis han emprat el marc de Rubin sobre la normativitat sexual per explicar com diferents relacions i pràctiques socials reben més o menys valor social, tot arribant a un ús adient en el marc de les NMC, pel fet de poder entendre i explicar l'estigma i el valor social atribuït a les relacions no monògames (O'Byrne i Haines, 2021).

Des d'aquesta perspectiva, la recerca rere aquest article parteix de l'assumpció que en la nostra societat, i en el marc concret de l'Estat espanyol, hi ha formes relacionals i de sexualitat amb millor valoració per part del conjunt de la societat. Una de les dimensions esmentades per Rubin, la monogàmia, serveix per partir també de la hipòtesi que la societat espanyola té una visió més positiva de la monogàmia per sobre d'alternatives no monògames, un fenomen estès a les societats occidentals (Klesse, 2017), degut a la "mononormativitat" o "monogàmia obligatòria", paradigma o ideologia social que estableix la monogàmia com a única configuració vàlida en termes de relacions afectives, sexuals i romàntiques (Rodrigues et al., 2024; St. Vil i Giles, 2022). Per una altra part, el caràcter multidimensional de la normativitat sexual à la Rubin i les diferències identificades entre un ampli ventall de relacions no monògames també porta a la necessitat de considerar que els diferents models de les NMC tenen assignacions de valor social desiguals (Astle et al., 2024; Rye, 2024), pel fet de ser conjunts d'experiències i pràctiques diverses més que no pas un conjunt estàtic (Sanders i Lyons, 2025). Finalment, les desiguals posicions de diferents col·lectius i perfils en el marc de la normativitat sexual, particularment en clau de gènere, etnicitat, edat i orientació sexual (Rubin, 2011), porta a esperar o intuir diferències en el valor social atorgat a diferents models relacionals, tot creant una imatge d'heterogeneïtat social. Tot plegat, aquest enfocament teòric es veu reflectit en les següents hipòtesis de recerca:

- Hipòtesi 1: La societat espanyola es veu travessada per la mononormativitat, i presenta unes actituds més favorables cap a la monogàmia.
- Hipòtesi 2: Les actituds socials cap a les diferents formes o models de NMC són diferents i canviants.
- Hipòtesi 3: Les actituds socials cap a diferents models relacionals varien en funció del perfil socio-demogràfic.

Fonts i dades

Per comprovar aquestes hipòtesis en el marc de l'Estat espanyol, aquest article es basa en dades secundàries produïdes pel Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS) com a part de dues onades d'una enquesta sobre relacions afectives, socials i sexuals: *Encuesta sobre relaciones sociales y afectivas en tiempos de pandemia de la COVID-19 (II)* —octubre del 2021, codi 3339— i *Encuesta sobre relaciones sociales y afectivas pospandemia (III)* —març del 2023, codi 3400—. L'ús d'aquestes dues enquestes prové del potencial d'una bateria de preguntes d'estil Likert amb afirmacions sobre configuracions i ideologies romàntiques i afectives, la resposta de la qual es basa en el grau d'acord amb cinc opcions. A partir de la revisió bibliogràfica del camp d'estudis de les NMC, tres de les set preguntes de la bateria —repetida en les dues enquestes— van ser seleccionades com a aproximacions o *proxies* a les actituds cap a tres models relacionals diferents: monogàmia —“*Si se ama verdaderamente, se es fiel a la pareja siempre*”—, poliàmor —“*Una persona puede mantener dos o más relaciones románticas a la vez*”— i parella oberta —“*Los miembros de una pareja pueden acordar tener relaciones sexuales con otras personas fuera de la pareja sin que haya vínculo sentimental*”—. Per als objectius d'aquesta recerca, les parelles o relacions obertes s'entenen com aquelles basades en relacions estables, diàdiques o no, en què l'exclusivitat sexual es trenca amb persones més enllà del vincle o vincles principals (Astle et al., 2024). El poliàmor, en canvi, es defineix pel nombre de relacions consensuades, les quals poden ser obertes o tancades, i jeràrquiques o no —en funció de si hi ha una relació principal, o si totes gaudeixen de la mateixa rellevància per a una persona— (Flicker et al., 2024). Aquestes dues configuracions no monògames, per tant, es basen en el trencament de dos elements diferents de la monogàmia com a model: mentre que les parelles obertes violen l'expectativa o pràctica del tancament de les relacions pel fet de permetre relacions sexuals —no pas, o no necessàriament afectives o romàntiques—, el poliàmor trenca l'expectativa o pràctica de la unitat del vincle sota la monogàmia.

L'ús de dades secundàries en aquest cas s'ha d'explicar des de la perspectiva dels avantatges i costos que té com a enfocament de recerca. L'anàlisi de dades secundàries es basa en l'explotació de dades produïdes per a altres objectius o per altres institucions o equips (Dale et al., 2008; MacInnes, 2017), i té com a limitació fonamental la impossibilitat d'escollir les preguntes i variables per l'origen extern de la recerca. Davant d'aquesta limitació, MacInness (2017) defensa un “escepticisme sà”, una mirada clara i explícita sobre què poden explicar les dades disponibles i com poden encaixar o no els nostres objectius de recerca. Aquests costos, per una altra banda, es veuen compensats per la disponibilitat de dades que serien d'una altra manera inexistents o d'una qualitat inferior. En aquest cas, la trajectòria i els recursos del CIS, així com la disponibilitat de microdades anonimitzades d'accés públic, permeten d'afirmar la conveniència d'aprofitar l'existència de dades secundàries de qualitat. Les dues enquestes del CIS analitzades en aquest article, del 2021 i 2023, compten amb sengles mostres de 2.796 i 2.415 persones amb una estratificació rigorosa per comunitats autònomes, nombre d'habitants del municipi, gènere i edat, i permet d'afirmar la idoneïtat de les dades secundàries per recercar un tema poc estudiat en el nostre context.

Metodologia

A partir d'aquestes dades secundàries, la recerca es basa en l'anàlisi estadística de les actituds socials cap a les NMC mesurades a partir de les respostes a les tres preguntes abans identificades, i mitjançant l'anàlisi de

la distribució de les actituds per factors sociodemogràfics —entre els quals destaca l'orientació sexual—. La recerca segueix en termes d'enfocament metodològic l'anàlisi secundària de dades d'enquestes sobre actituds i experiències de vida (Domínguez Ruiz, 2022, 2023) i recerques sobre actituds cap a les NMC en particular (Domínguez Ruiz, 2025; St Vil. i Gilles 2022). Per a aquest objectiu, la mesura de les actituds cap a les NMC es fonamenta en dos nivells, com a part d'un model formatiu de variable latent (Munck et al., 2020). En primer lloc, les respostes a les tres preguntes identificades són enteses aquí com a aproximacions a les actituds socials cap a tres configuracions relacionals. La combinació de les actituds particulars, en segon lloc, serveix per construir un índex sintètic d'actituds cap a les NMC en conjunt a partir d'elements provinents d'un nivell conceptual inferior, amb una variable latent unidimensional com a producte (Fariss et al., 2020). Aquest índex sintètic empra el mateix pes per a cada dimensió individual tot i invertir les actituds cap a la monogàmia per definir l'índex al voltant de les NMC. Tant les actituds individuals com l'índex sintètic ofereixen una mesura entre 1 (actituds socials completament favorables) i 5 (actituds socials completament desfavorables), tot permetent diverses tècniques d'anàlisi estadística.

Un cop definides les variables significatives d'anàlisi, les respostes completes a les preguntes pertinents van definir les avantdites mostres de 2.796 i 2.415 participants per a 2021 i 2023, respectivament, i l'anàlisi va incloure també un conjunt de preguntes relatives a variables sociodemogràfiques: gènere, edat, tenir o no una parella, l'estatus romàntic o sexual, l'orientació sexual, el grau de felicitat, l'auto-identificació ideològica, l'estatus civil, la religiositat, el nivell educatiu i l'auto-identificació de classe. Les variables contínues es van recodificar a ordinals, i amb els dos conjunts de variables —actituds cap a les NMC i sociodemogràfiques—, l'anàlisi estadística es va centrar en l'anàlisi bivariàble de les relacions entre variables per mirar d'identificar patrons, tendències i correlacions. Un primer nivell d'anàlisi estadística descriptiva serveix per mesurar i comparar les actituds cap a les NMC i les variables sociodemogràfiques, però també per identificar-hi patrons i diferències significatives. L'índex sintètic també permet d'analitzar-ne la validesa com a índex a partir de l'alfa de Cronbach (Taber, 2018), i com es reparteix com a distribució quantitativa. Un segon nivell d'anàlisi bivariàble diferencia entre les possibilitats per a l'índex quantitatiu i per a les actituds individuals. L'anàlisi de la relació entre aquestes últimes i les variables sociodemogràfiques es basa en la prova khi quadrat d'independència (Agresti, 2012; Geher i Hall, 2014; Wagner i Gillespie, 2019). Per a cada parell de variables, la hipòtesi nul·la d'independència és testada, i la V de Cramer i els residus estandarditzats de Pearson són calculats per als casos amb significació estadística, com a mesures de la força i direcció de les relacions (Geher i Hall, 2014; Kraemer i Blasey, 2016). L'anàlisi entre l'índex sintètic quantitatiu i les variables sociodemogràfiques permet d'emprar l'anàlisi de variància o ANOVA, com a eina estadística per identificar diferències significatives en variables contínues a partir de categories (Kent, 2015; MacInness, 2022). Després de comprovar el compliment dels supòsits de la prova per a les diferents relacions —entre les variables demogràfiques i l'índex sintètic, però també amb les variables quasiquantitatives d'actituds particulars—, es du a terme la prova de la hipòtesi que la pertinença en les diferents categories porta a valors significativament diferents de la variable dependent (Marchant-Shapiro, 2015).

RESULTATS

L'anàlisi descriptiva de les variables d'actituds concretes i de sociodemogràfiques porta, en primer lloc, a una visió de relativa homogeneïtat de resultats entre l'any 2021 i el 2023. Començant amb les variables

d'actituds individuals (Taula 1), pot identificar-s'hi una clara preferència per la monogàmia com a model relacional, amb actituds marcadament més favorables. No es perceben diferències significatives pel que fa a aquesta configuració majoritària entre el 2021 i el 2023, i en qualsevol cas més de tres quarts parts mostren actituds favorables cap a la monogàmia. Pel que fa al poliamor i les parelles obertes, les dades del 2021 i del 2023 mostren en general actituds desfavorables —amb més de la meitat mostrant desacord parcial o complet—. Sí que s'hi poden identificar diferències en les actituds cap a les dues configuracions, donant suport a la recerca prèvia sobre la singularitat de les diferents experiències i modalitats no monògames. Mentre que les actituds cap a les parelles obertes es mantenen semblants en el període de dos anys, les actituds cap al poliamor mostren una evolució relativament favorable, fet evidenciat tant amb la mitjana de les actituds com a variable quasiquantitativa —de 3,23 a 3,08 sobre 5— com amb el canvi de moda: les actituds favorables i desfavorables es van apropar el 2023 i l'acord parcial va ser-hi l'opció més nombrosa. Aquests resultats reforcen la trajectòria existent d'estudis que demostren que les societats occidentals actuals atorguen un valor social més gran a les relacions monògames en comparació amb les no monògames, malgrat una evolució progressiva cap a l'acceptació d'alguns models de les NMC (Ruiz Navarro, 2023; Rye, 2024; Skakoon-Sparling et al., 2025). Igualment, aquest estudi demostra no només que hi ha diferències entre els diferents models no monògams, sinó que són percebuts i valorats de maneres diferents (Rye, 2024), amb una visió més favorable cap al poliamor.

Taula 1. Estadística descriptiva de les actituds socials cap a configuracions individuals.

	2021	<i>N</i> = 2.796	2023	<i>N</i> = 2.415
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
<i>Monogàmia</i>				
Molt d'acord	776	27,75	719	29,77
<u>D'acord</u>	<u>1.399</u>	<u>50,04</u>	<u>1.201</u>	<u>49,73</u>
Ni d'acord ni en desacord	51	1,82	37	1,53
En desacord	517	18,49	427	17,68
Molt en desacord	53	1,90	31	1,28
Mitjana (1-5)	2,17	Dt = 1,086	2,11	Dt = 1,060
<i>Poliamor</i>				
Molt d'acord	110	3,93	150	6,21
<u>D'acord</u>	<u>1.042</u>	<u>37,27</u>	<u>1.017</u>	<u>42,11</u>
Ni d'acord ni en desacord	49	1,75	23	0,95
<u>En desacord</u>	<u>1.273</u>	<u>45,53</u>	940	38,92
Molt en desacord	322	11,52	285	11,80
Mitjana (1-5)	3,23	Dt = 1,180	3,08	Dt = 1,235
<i>Parelles obertes</i>				
Molt d'acord	137	4,90	141	5,84
D'acord	1.052	37,63	875	36,23
Ni d'acord ni en desacord	49	1,75	26	1,08
<u>En desacord</u>	<u>1.147</u>	<u>41,02</u>	<u>976</u>	<u>40,41</u>
Molt en desacord	411	14,70	397	16,44
Mitjana (1-5)	3,23	Dt = 1,232	3,25	Dt = 1,262

Font: elaboració pròpia a partir de dades obertes del CIS. El subratllat indica la moda.

L'anàlisi descriptiva de les variables sociodemogràfiques, en segon lloc (Taula 2), porta a afirmar el caràcter estable i representatiu de les mostres obtingudes, i també la diversitat en termes de factors sociodemogràfics, aspecte rellevant per a l'anàlisi bivariàble. El fet de mantenir les mateixes modes amb totes les variables, i l'escassa variació quantitativa en la majoria de casos, permet de parlar d'una relativa estabilitat amb què poder analitzar la variació d'actituds cap a les NMC com a fenomen central de la recerca.

Taula 2. Estadística descriptiva de les variables sociodemogràfiques.

	2021	<i>N</i> = 2.796	2023	<i>N</i> = 2.415
	Freqüència	Percentatge	Freqüència	Percentatge
<i>Gènere</i>				
Home	1.397	49,96	1.180	48,86
<u>Dona</u>	<u>1.399</u>	<u>50,04</u>	<u>1.235</u>	<u>51,14</u>
<i>Estat</i>				
18-24	199	7,12	169	7,00
25-34	380	13,59	318	13,17
35-44	521	18,63	434	17,97
<u>45-54</u>	<u>585</u>	<u>20,92</u>	<u>519</u>	<u>21,49</u>
55-64	482	17,24	450	18,63
65-74	431	15,41	321	13,29
75+	198	7,08	204	8,45
<i>Tenir o no parella, amb convivència o no</i>				
<u>Sí</u>	<u>2.218</u>	<u>76,11</u>	<u>1.844</u>	<u>76,36</u>
No	665	23,78	567	23,48
Sense resposta	3	0,11	4	0,17
<i>Situació afectiva-sexual</i>				
Sense cap mena de relació sexual o sentimental	469	16,77	391	16,19
Està coneixent algú principalment via Internet	16	0,57	13	0,54
Manté relacions sexuals sense compromís o projecte comú	154	5,51	118	4,89
<u>Manté una relació afectiva i sexual amb una persona amb la qual comparteix un projecte comú</u>	<u>1.901</u>	<u>67,99</u>	<u>1.699</u>	<u>70,35</u>
Manté una relació afectiva sense relacions sexuals	137	4,90	121	5,01
Altres situacions	34	1,22	32	1,33
No sap	12	0,43	8	0,33

Sense resposta	73	2,61	33	1,37
<i>Orientació sexual</i>				
Heterosexual	<u>2.606</u>	<u>93,2</u>	<u>2.214</u>	<u>91,68</u>
Homosexual	50	1,79	48	1,99
Bisexual	70	2,50	80	3,31
Asexual	10	0,36	10	0,41
Una altra orientació	8	0,29	18	0,75
No sap	15	0,54	27	1,12
No contesta	37	1,32	18	0,75
<i>Escala de felicitat</i>				
1 (Completament infeliç)	15	0,54	9	0,37
2	7	0,25	10	0,41
3	17	0,61	16	0,66
4	27	0,97	30	1,24
5	89	3,18	87	3,60
6	170	6,08	122	5,05
7	482	17,24	447	18,51
8	<u>906</u>	<u>32,40</u>	<u>769</u>	<u>31,84</u>
9	518	18,53	454	18,80
10 (Completament feliç)	559	19,99	469	19,42
No sap / Sense resposta	6	0,21	2	0,08
<i>Escala d'auto-ubicació ideològica</i>				
1 (Esquerra)	259	9,26	218	9,03
2	204	7,30	148	6,13
3	384	13,73	363	15,03
4	298	10,66	262	10,85
5	<u>564</u>	<u>20,17</u>	<u>537</u>	<u>22,24</u>
6	228	8,15	175	7,25
7	219	7,83	219	9,07
8	196	7,01	184	7,62
9	50	1,79	37	1,53
10 (Dreta)	156	5,58	132	5,47
No sap	88	3,15	47	1,95
No contesta	150	5,36	93	3,85
<i>Estat civil</i>				
Casat/da	<u>1.447</u>	<u>51,75</u>	<u>1.215</u>	<u>50,31</u>
Solter/a	961	34,37	818	33,87
Vidu/a	157	5,62	138	5,71
Separat/da	43	1,54	42	1,74
Divorciat/da	183	6,55	202	8,36

Religiositat

Catòlic/a practicant	477	17,06	386	15,98
<u>Catòlic/a no practicant</u>	<u>1.110</u>	<u>39,70</u>	<u>895</u>	<u>37,06</u>
Creient d'una altra religió	77	2,75	63	2,61
Agnòstic/a	335	11,98	311	12,88
Indiferent, no creient	321	11,48	322	13,33
Ateu/a	431	15,41	414	17,14
Sense resposta	45	1,61	24	0,99

Estudis

Sense estudis formals	48	1,72	41	1,70
Primària	192	6,87	128	5,30
Secundària 1 ^a etapa	339	12,12	351	14,53
Secundària 2 ^a etapa	486	17,38	336	13,91
Formació professional	533	19,06	503	20,83
<u>Superiors</u>	<u>1.185</u>	<u>42,38</u>	<u>1.043</u>	<u>43,19</u>
Una altra educació i sense resposta	13	0,46	13	0,54

Identificació subjectiva de classe

Classe alta i mitjana-alta	298	10,66	182	7,54
<u>Classe mitjana-mitjana</u>	<u>1.436</u>	<u>51,36</u>	<u>1.320</u>	<u>54,66</u>
Classe mitjana-baixa	471	16,85	308	12,75
Classe treballadora, obrera o proletariat	281	10,05	251	10,39
Classe baixa/pobre	127	4,54	180	7,45
Altres	78	2,79	112	4,64
No sap	87	3,11	57	2,36
Sense resposta	18	0,64	5	0,21

Font: elaboració pròpia a partir de dades obertes del CIS. El subratllat indica la moda.

Com a últim nivell de l'anàlisi descriptiva, l'índex sintètic d'actituds socials cap a les NMC mostra una solidesa rellevant com a instrument, amb un alfa de Cronbach de 0,62. Crítiques recents a l'ús d'aquesta mesura de coherència (Taber, 2018), i el fet de treballar amb tres dimensions d'escala i amb dades secundàries, fa que se'n pugui afirmar la validesa per sota del llindar habitual de 0,70. Els estadístics descriptius de l'índex (Taula 3), per una altra part, permeten d'identificar actituds socials negatives cap al conjunt de les NMC, però amb valors relativament propers a la indiferència i amb distribucions asimètriques positives, o cap a les actituds negatives. L'asimetria i curtosis d'ambdues distribucions permeten d'afirmar també que es tracta de distribucions properes a la normal. La comparació dels valors dels dos anys objecte d'estudi, finalment, mostra una tèbia variació, amb la mateixa mediana i moda i amb una mitjana amb 0,02 punts sobre 5 de diferència. La relativa estabilitat de l'índex sintètic entre el 2021 i el 2023, juntament amb les diferències abans senyalades quant a les actituds cap a configuracions individuals, permet d'afirmar que, malgrat una imatge d'estabilitat, les actituds socials cap als models relacionals no monògams van canviar en aquest període, amb una millora de la percepció social del poliamor i un efecte invers per a les parelles obertes.

Taula 3. Estadística descriptiva de l'índex sintètic d'actituds cap a les NMC.

	2021	2023
<i>N</i>	2.796	2.415
Mínim	1	1
Màxim	5	5
Mitjana	3,43	3,41
Mediana	3,33	3,33
Moda	4,00	4,00
Desviació típica	0,88	0,89
Variància	0,78	0,80
Asimetria	-0,29	-0,22
Curtosis	-0,72	-0,68

Font: elaboració pròpia a partir de dades obertes del CIS.

Un cop analitzades les actituds i els factors sociodemogràfics en el pla univariable, l'anàlisi bivivariable serveix per esbrinar les relacions, si n'hi ha, entre les actituds i els diferents factors poblacionals. Començant per l'orientació sexual, es pot identificar una clara correlació entre les actituds cap a les configuracions concretes i l'orientació sexual, amb una tendència favorable cap a les NMC visible parcialment entre participants homosexuals, però sobretot entre bisexuals. Totes les relacions entre les actituds cap a les tres configuracions i l'orientació sexual són significatives cada any —amb una confiança del 99% sempre i, per tant, es pot rebutjar la hipòtesi nul·la d'independència entre les variables—, tot i mostrar forces ben diferents segons la *V* de Cramer. Els efectes són febles en general i moderats en el cas de actituds cap a les parelles obertes, indicant una correlació més forta en aquest cas. Pel que fa a la direcció de les correlacions, identificada mitjançant l'ús dels residus estandarditzats de Pearson, ambdós anys segueixen tendències gairebé idèntiques: actituds

marcadament més negatives cap a la monogàmia entre participants bisexuals —i homosexuals el 2021—, actituds marcadament favorables cap al poliamor entre participants bisexuals, i el mateix cap a les parelles obertes entre participants homosexuals i bisexuals —en aquest darrer cas, de manera més senyalada—. Es pot afirmar doncs una vinculació significativa entre l'orientació sexual i les actituds cap a diferents configuracions relacionals, amb visions o percepcions marcadament més favorables cap a les no monogàmies i més desfavorables cap a la monogàmia entre participants bisexuals i, en menor mesura, homosexuals. Aquest resultat clau reforça els d'altres estudis que han partit de la idea que les NMC són més acceptades entre minories sexuals (Skakoon-Sparling et al., 2025), o que són directament un conjunt de pràctiques més prevalents o habituals entre les persones LGBTIQ+ i particularment en les bisexuals (Campbell et al., 2024; Moors, 2023; Scoats i Campbell, 2022).

Considerant l'índex sintètic d'actituds cap a les NMC, per una altra part, es pot fer una anàlisi diferent mitjançant l'ANOVA unidireccional, o prova estadística d'identificació de diferències significatives d'una variable quantitativa entre grups definits per variables categòriques. Abans de dur a terme la prova, però, cal comprovar el compliment dels pressupòsits d'independència mostral, de normalitat de la variable dependent quantitativa, de mida mostral i d'homogeneïtat de variàncies intragrup (Elliott i Woodward, 2020). El compliment dels pressupòsits per al 2021 permet de fer aquest test, amb la identificació de diferències significatives entre grups com a resultat. Diverses comparacions de Tukey amb un nivell de confiança del 99% mostren diferències significatives entre dos conjunts d'orientacions: participants heterosexuales, per una banda, i bisexuals i homosexuals, per l'altra, sense que n'hi hagi més entre altres parells d'orientacions. La combinació d'aquesta prova i l'anàlisi descriptiva de l'índex per grups per orientació mostra actituds socials més favorables cap a les NMC entre participants homosexuals —2,63 sobre 5— i bisexuals —2,75 sobre 5—, particularment en comparació amb la majoria heterosexual —3,46 sobre 5— o la minoria asexual —3,53 sobre 5—. Amb les dades del 2023, però, no es pot mantenir el pressupòsit d'homogeneïtat de variàncies, fet que impossibilita o limita la validesa de l'anàlisi de variància ANOVA. L'anàlisi descriptiva per grups d'orientació, però, manté la mateixa anàlisi que per al 2021: actituds més favorables cap a les NMC entre participants homosexuals i bisexuals —2,86 i 2,60 sobre 5, respectivament— que no pas entre heterosexuales i asexuals —3,43 i 3,23, respectivament—. També és destacable el canvi entre el 2021 i el 2023: encara que sigui tímidament, les actituds socials entre participants bisexuals van tornar-se més favorables a les NMC, al contrari que en el cas de participants homosexuals.

Pel que fa a la resta de variables sociodemogràfiques, l'ús de les proves khi quadrat per a les actituds individuals i de l'ANOVA per a l'índex sintètic també ofereix resultats significatius i evidències de diferències per grups poblacionals. En general les variables sociodemogràfiques dicotòmiques, com ara el gènere o el tenir o no parella són les menys productives amb les proves khi quadrat: el gènere només mostra una relació significativa —amb una confiança del 90% i una força rebutjable— amb les actituds cap a la monogàmia el 2023, mentre que tenir o no parella només en mostra una amb les actituds cap a la monogàmia el 2021, també amb una força rebutjable. Les actituds cap a la monogàmia són les que mostren resultats menys destacables de diferències entre grups, fet que pot analitzar-se des del caràcter estès de la mononormativitat o, dit d'una altra manera, pel fet que la monogàmia és vista de manera generalment favorable per una majoria de la població. Les actituds cap al poliamor mostren un nombre més gran de relacions significatives amb variables sociodemogràfiques, però sense cap mena de dubte són les actituds cap a les parelles obertes les que mostren més relacions significatives, efectes més pronunciats —sempre

moderats— i amb més direccions identificables mitjançant els residus estandarditzats de Pearson. Aquesta diferència, una mena de gradient d'heterogeneïtat des de la monogàmia i cap a les parelles obertes, es pot interpretar com un grau més elevat de polarització i d'heterogeneïtat en les actituds cap a les parelles obertes, mentre que, com també indica l'anàlisi descriptiva de les actituds i de l'índex sintètic, el poliamor guanya favor social en el període 2021-2023.

Pel que fa a com interactuen les diferents variables sociodemogràfiques amb les actituds cap a configuracions relacionals concretes, és possible identificar-hi tendències clares, amb diferències més marcades amb les parelles obertes. L'edat mostra en general una correlació inversa cap a les NMC, amb actituds més desfavorables amb més edat —i sobretot a partir dels 65 anys— i, en el cas de les parelles obertes, amb actituds més favorables amb menys de 35 anys. La situació afectiva i sexual mostra efectes menys pronunciats que l'edat i, en general, una tendència clara d'opinions més favorables cap a les NMC per part de persones que tenen relacions sexuals sense projecte de futur o compromís. El grau de felicitat, mesurat en una escala 1-10, mostra efectes febles o moderats segons els quals hi ha actituds menys monògames al voltant de 7-8 sobre 10, i marcadament més monògames amb una puntuació de 10 sobre 10, o de felicitat completa. Quant a l'auto-identificació ideològica pot veure's-hi una tendència semblant, amb actituds més monògames al voltant del 8 o 10 sobre 10 —dreta i extrema dreta— i menys monògames al voltant del 2 sobre 10, o esquerra. L'estat civil mostra menys efectes moderats, però amb una correlació clara entre visions més neutrals o menys monògames entre persones separades i, sobretot, solteres. El nivell d'estudis, per una altra part, tampoc no mostra nombrosos efectes moderats, amb una tèbia tendència que vincula tenir estudis superiors amb visions comparativament menys monògames. Al igual que amb la resta de variables, les actituds cap a les parelles obertes mostren més diferències que les altres. La religiositat mostra correlacions amb efectes gairebé sempre moderats sota la mateixa llum: hi ha una polaritat creixent des de la monogàmia cap a les parelles obertes i passant pel poliamor, segons la qual les persones catòliques practicants —i en menor mesura les no practicants— mostren actituds més monògames, mentre que les persones atees —en menor mesura les agnòstiques, i encara menys les no creients indiferents— en mostren de menys monògames, amb efectes més destacats en els dos extrems del contínuum de religiositat. Finalment, la percepció subjectiva de classe mostra menys relacions significatives i amb efectes sempre febles, amb resultats no conclouents.

Finalment, l'anàlisi de les diferències de l'índex sintètic d'actituds socials en funció de la resta de variables sociodemogràfiques també ofereix una diferència entre una majoria de proves invàlides per la manca de compliment de pressupòsits, com ara el d'homogeneïtat de variàncies, i una minoria de proves significatives. El gènere, l'edat, els estudis, la religiositat o la classe no permeten de dur a terme la prova o produeixen resultats no significatius per al 2021 i el 2023, tot limitant l'anàlisi. La resta de variables ofereixen, en canvi, resultats vàlids i significatius només per a un dels dos anys. La situació afectiva i sexual per al 2021, per començar, produeix diferències significatives entre les diferents situacions, amb valors més favorables cap a les NMC entre les persones amb relacions sexuals sense compromís i en menor mesura entre les persones que estaven coneixent algú mitjançant internet. Les persones sense cap mena de relació afectiva o sexual, en canvi, produeixen els valors menys favorables cap a les NMC. La prova per al grau de felicitat del 2023, en segon lloc, permet d'identificar una mena de distribució en U inversa, amb les actituds més monògames en els dos extrems —1 i 10 sobre 10— i les més favorables cap a les NMC el voltant del 4 i 6-7. L'auto-identificació ideològica, a més a més, també permet de confirmar els resultats de les proves khi quadrat: unes actituds significativament més monògames al voltant de l'extrema dreta —10 sobre 10— i les més properes

o favorables a les NMC al voltant del 2 sobre 10 —però no pas a l'extrema esquerra de l'1 sobre 10—. L'estat civil, finalment, mostra diferències significatives entre la majoria de parells d'estats, i una tendència d'actituds més monògames entre les persones vídues i en menor mesura entre les casades i divorciades, i unes actituds significativament més favorables cap a les NMC entre les persones solteres. Tot plegat, els resultats d'aquest estudi se sumen a una trajectòria creixent d'estudis sobre la desigual distribució de les actituds cap a les NMC, amb recerques que destaquen com les actituds són particularment més favorables en persones joves, progressistes i de minories sexuals, mentre que són més negatives en persones d'edat més avançada, més conservadores i més religioses (Bolaño Rojo, 2024; Rye, 2024; Skakoon-Sparling, et al., 2025; St. Viles i Giles, 2022).

CONCLUSIONS

Tot plegat, les dades secundàries provinents del CIS i analitzades en aquest article permeten d'afirmar que la societat espanyola manté unes actituds socials fonamentalment favorables cap a la monogàmia en comparació amb configuracions no monògames com ara el poliamor i les parelles obertes (Hipòtesi 1). La mesura d'actituds socials cap a models relacionals concrets, però també la construcció d'un índex sintètic, permet d'afirmar també que un període tan breu com el que hi ha entre el 2021 i el 2023 mostra una evolució significativa amb fondes ramificacions per a l'estudi de les no monogàmies i altres configuracions relacionals. L'ús en solitari de l'índex sintètic, com a mesura global i aproximada de les actituds cap a les NMC, podria portar a la conclusió que no hi ha un canvi significatiu en les actituds socials en aquest període. La diferenciació entre els models relacionals particulars concrets, en canvi, ofereix una imatge més completa de variació favorable tèbia per a la monogàmia i significativa per al poliamor, però també un canvi desfavorable per a les parelles obertes. Aquesta recerca, per tant, nodreix i dona suport no només a la necessitat de més estudis sobre un camp encara gens recercat (Skakoon-Sparling et al., 2025), sinó, sobretot, a l'argument que necessitem recerques que donin compte de les diferències en les experiències i percepcions vinculades a diferents configuracions no monògames (Astle et al., 2024). Aquest argument es veu enfortit per l'evidència que les actituds cap a la monogàmia són més homogènies en general, mentre que les orientades cap a les parelles obertes són les que produeixen una polarització més forta (Hipòtesi 2).

Aquest article també es vincula amb la trajectòria prèvia de recerques sobre la intersecció entre l'orientació sexual i les NMC, així com amb altres variables sociodemogràfiques. Encara que aquest estudi no pugui analitzar les pràctiques relacionals de les mostres (veure limitacions en aquest apartat), sí que alimenta la línia que vincula una major prevalença de relacions no monògames amb persones LGBTQ+ i, concretament, amb persones bisexuals o pansexuals (Campbell et al., 2024; Moors, 2023; Scoats i Campbell, 2022). La recerca rere aquest article demostra unes actituds marcadament més favorables cap a les no monogàmies entre les persones bisexuals i en menor mesura entre les d'homosexuals, i aquesta diferència també inclou l'eix temporal: entre el 2021 i el 2023 es pot veure una evolució favorable de la visió de les NMC en la població en general i en participants heterosexuales i sobretot bisexuals, amb una variació negativa en el cas de participants homosexuals. Es pot afirmar doncs una correlació significativa entre les actituds cap a les NMC i l'orientació sexual allunyada de l'heterosexualitat, amb efectes més marcats al voltant de la bisexualitat. Pel que fa a la resta de variables sociodemogràfiques, aquest estudi ha identificat efectes més rellevants en el cas d'alguns factors, com ara l'edat, la ideologia i la religiositat. Igual que recerques prèvies com ara les de

Bolaño Rojo (2024), Ruiz Navarro (2023) i Rye (2024), aquesta recerca ha identificat una correlació entre actituds més favorables entre la gent més jove —i una correlació negativa encara més forta amb la gent gran—, més progressista —sense arribar a l'extrema esquerra— i menys creient. En resum, doncs, es pot afirmar l'heterogeneïtat de les actituds cap a les NMC a partir de diferents eixos o criteris sociodemogràfics, donant peu a la necessitat d'estudis detallats (Hipòtesi 3).

Aquest estudi s'ha d'emmarcar també en les limitacions de què parteix: el fet d'emprar dades secundàries limita les anàlisis i les conclusions, a partir de les tries de disseny. En primer lloc, el qüestionari del CIS parteix de la monogàmia com a model i, tot i preguntar sobre alternatives a la monogàmia, no hi ha manera de saber si les persones amb parella en tenien una o més. Aquest estudi, per tant, no pot alimentar de manera directa la trajectòria de recerques sobre diferències entre persones monògames o no monògames pel que fa a pràctiques relacionals. El binarisme de gènere en el disseny del qüestionari també limita l'apropament a estudis sobre les particularitats de les persones no binàries i altres minories de gènere. Una altra limitació d'aquest estudi, pel fet de dependre del qüestionari del CIS, és el fet d'haver pogut analitzar les actituds cap a tres tipus de configuracions no monògames, entre un ampli ventall en què també podríem trobar les polícules o configuracions múltiples o en xarxa (Tatum et al., 2024) o l'anarquia relacional, com a rebuig explícit, experiencial i polític de les jerarquies entre relacions (Campbell et al., 2024; Füllgrabe i Smith, 2023). Més enllà d'aquestes limitacions, aquest article contribueix al jove i encara creixent camp d'estudi de les no monogàmies amb una aportació necessària per l'escassa recerca feta en el context espanyol i encara menys en llengua catalana. És per tant una necessitat patent la recerca amb dades secundàries i primàries de les actituds socials i també de les experiències al voltant de les NMC en el nostre context, i particularment per esbrinar si hi ha diferències significatives amb com s'han estudiat i viscut les no monogàmies des dels contextos majoritaris de recerca. Aquesta recerca s'ha d'entendre des de la fonamental contribució de la sociologia de la sexualitat tal com la van defensar recentment Littlejohn i Stone (2025), un camp en què es combinen normativitats, pràctiques i canvi social, al fil de la interacció entre la sexualitat i la resta de la vida social i cultural de les persones.

AUTOR

Ignacio Elpidio Domínguez Ruiz és doctor en Ciències Humanes (Antropologia Social) i treballa al Departamento de Ciencia Política e Sociología de la Universidad de Santiago de Compostela, on imparteix sobretot assignatures de metodologia i d'introducció a la sociologia. La seva recerca s'emmarca principalment en els estudis queer i, concretament, s'ha centrat en la bisexualitat, les desigualtats espacials entre les persones LGBTIAQ+, el turisme i les no monogàmies. És membre de MariCorners, Asociación de Estudios Interdisciplinarios LGTBIA+ y queer en español.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8236-5163>

Adreça electrònica de contacte: ignacioelpidio.dominguez@usc.es

REFERÈNCIES

- Agresti, Alan (2012). *Categorical Data Analysis*. Wiley.
- Astle, Shelby; Langin, Kara; Anderson, Jared R. i Moors, Amy C. (2024). Understanding Relationship Labels: A Content Analysis of Consensual Non-monogamous Relationship Agreements. *Sexuality & Culture*, 28, 710-732. <https://doi.org/10.1007/s12119-023-10141-8>
- Barker, Meg-John i Hancock, Justin (2022). *Relaciones DIY*. Continta Me Tienes.
- Bertran Font, Ariadna (2022). *Hipervincles: una cerca al voltant de les relacions afectives des d'una perspectiva queer no-monògama* [Treball Final de Màster, EINA Centre Universitari de Disseny i Art de Barcelona]
- Blattler Perdiguero, Anahí (2019). *La pràctica de la poligàmia: una aproximació a la seva presència al municipi de Salt* [Treball de Fi de Grau, Universitat de Girona]
- Bolaño Rojo, Lúa (2024). *Actitudes sobre el poliamor en la población adulta: una revisión sistemática* [Treball de Fi de Grau, Universitat Miguel Hernández]
- Brooks, Thomas R.; Shaw, Jennifer; Reysen, Stephen i Henley, Tracy B. (2022). The Vices and Virtues of Consensual Non-Monogamy: A Relational Dimension Investigation. *Psychology & Sexuality*, 13(3), 595-609. <https://doi.org/10.1080/19419899.2021.1897034>
- C. Atance, Belo; De las Heras, Roma i Herzog, Beatriz (2023). *Anarquía relacional. Una novela gráfica*. Continta Me Tienes.
- Campbell, C.; Scoats, R. i Wignall, L. (2024). "Oh! How Modern! And... Are You Ok with That?": Consensually Non-Monogamous People's Experiences When Accessing Sexual Health Care. *The Journal of Sex Research*, 61(9), 1377-1388. <https://doi.org/10.1080/00224499.2023.2246464>
- Conley, Terri D. i Piemonte, Jennifer L. (2021). Are there "Better" and "Worse" Ways to be Consensually Non-Monogamous (CNM)?: CNM Types and CNM-Specific Predictors of Dyadic Adjustment. *Archives of Sexual Behavior*, 50, 1273-1286. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02027-3>
- Dale, Angela; Wathan, Jo i Higgins, Vanessa (2008). Secondary Analysis of Quantitative Data Sources. En Pertti Alasuutari, Leonard Bickman i Julia Brannen (Eds.). *The SAGE Handbook of Social Research Methods*. SAGE.
- Diverses autores (2013). *En defensa d'Afrodita. Contra la cultura de la monogàmia*. Tigre de Paper.
- Domínguez Ruiz, Ignacio Elpidio (2022). Between the City and the Country: Heterogeneous Victimization Experiences among LGBTI Individuals. *Cogent Social Sciences*, 8(1), art. 2107281. <https://doi.org/10.1080/23311886.2022.2107281>
- Domínguez Ruiz, Ignacio Elpidio (2023). La dimensión espacial de la victimización anti-LGBTI en España. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 183, 21-38. <https://doi.org/10.5477/cis/reis.183.21>
- Domínguez Ruiz, Ignacio Elpidio (2025). Secondary Analysis of Social Attitudes Towards Consensual Nonmonogamy (CNM) in Spain. *Sexuality & Culture*. <https://doi.org/10.1007/s12119-025-10452-y>

- Easton, Dossie i Hardy, Janet W. (2018). *Ética promiscua*. Melusina.
- Elliott, Alan C. i Woodward, Wayne A. (2020). *Quick Guide to IBM SPSS. Statistical Analysis With Step-by-Step Examples*. SAGE.
- Erasmus, Liam P. i Martin, Jarred H. (2025). Exploring the Experiences of Stigma among South African Gay Men who Practice Consensual Nonmonogamy. *South African Journal of Psychology*, 55(1), 121-133. <https://doi.org/10.1177/00812463241292783>
- Fariss, Christopher J.; Kenwick, Michael R. i Reuning, Kevin (2020). Measurement Models. En Luigi Curini y Robert J. Franzese (Eds.). *The SAGE Handbook of Research Methods in Political Science and International Relations*. SAGE.
- Fern, Jessica (2022). *Una red segura. Apego, trauma y no monogamia consensuada*. Continta Me Tienes.
- Flicker, Sharon M.; Sancier-Barbosa, Flavia; Moors, Amy C. i Browne, Lindsay (2021). A Closer Look at Relationship Structures: Relationship Satisfaction and Attachment Among People Who Practice Hierarchical and Non-Hierarchical Polyamory. *Archives of Sexual Behavior*, 50, 1401-1417. <https://doi.org/10.1007/s10508-020-01875-9>
- Füllgrabe, Doris i Smith, David S. (2023). "Monogamy? In this Economy?": Stigma and Resilience in Consensual Non-Monogamous Relationships. *Sexuality & Culture*, 27, 1955-1976. <https://doi.org/10.1007/s12119-023-10099-7>
- Geher, Glenn i Hall, Sara (2014). *Straightforward Statistics: Understanding the Tools of Research*. Oxford University Press.
- Gupta, Shivangi; Tarantino, Mari i Sanner, Caroline (2023). A Scoping Review of Research on Polyamory and Consensual Non-Monogamy: Implications for a More Inclusive Family Science. *Journal of Family Theory & Review*, 16, 151-190. <https://doi.org/10.1111/jftr.12546>
- Irvine, Janice M. (2015). The Other Sex Work: Stigma in Sexuality Research. *Social Currents*, 2(2), 116-125. <https://doi.org/10.1177/2329496515579762>
- Kent, Raymond (2015). *Analysing Quantitative Data. Variable-based and Case-based Approaches to Non-experimental Datasets*. SAGE.
- Klesse, Christian (2017). Theorizing Multi-Partner Relationships and Sexualities – Recent Work on Non-Monogamy and Polyamory. *Sexualities*, 21(7), 1109-1124. <https://doi.org/10.1177/1363460717701691>
- Kraemer, Helena i Blasey, Christine (2016). *How Many Subjects? Statistical Power Analysis in Research*. SAGE.
- Lipnicka, Magdalena (2023). Beyond the Norm of Monogamy – Consensual Non-monogamy as an Example of a 'Post-modern' Relationship? *Studia Socjologiczne*, 250(3), 159-178.
- Littlejohn, Krystale E. i Stone, Amy L. (2025). Nurturing a Sociology of Sex and Sexualities. *Sex & Sexualities*, 1(1), 1-10. <https://doi.org/10.1177/3033371251323519>
- MacInnes, John (2017). *An Introduction to Secondary Data Analysis with IBM SPSS Statistics*. SAGE.

- MacInnes, John (2022). *Statistical Inference and Probability*. SAGE.
- Mahar, Elizabeth A.; Irving, Louis H.; Derovanesian, Allison; Masterson, Abigail i Webster, Gregory D. (2024). Stigma Toward Consensual Non-Monogamy: Thematic Analysis and Minority Stress. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 50(4), 571-586. <https://doi.org/10.1177/01461672221139086>
- Marchant-Shapiro, Theresa (2015). *Statistics for Political Analysis. Understanding the Numbers*. SAGE.
- McCann, Damian (2018). Quan la parella no és suficient o quan la parella ens depassa: explorar el significat i la gestió de les relacions obertes. *Revista Catalana de Psicoanàlisi*, 35(1), 55-70. <https://raco.cat/index.php/RCP/article/view/353966>
- Moors, Amy C. (2023). Five Misconceptions About Consensually Nonmonogamous Relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 32(5), 355-361. <https://doi.org/10.1177/09637214231166853>
- Moors, Amy C.; Vaughan, Michelle Denise; Flicker, Sharon M.; Matsumura, Kaiponanea i Schechinger, Heath A. (2025). Advancing Consensual Non-Monogamy in Psychological Research, Practice, and Policy: A Guide for Psychologists. *Social Issues and Policy Review*, 19, e12108. <https://doi.org/10.1111/sipr.12108>
- Munck, Gerardo L., Møller, Jørgen, & Skaaning, Svend-Eerik (2020). Conceptualization and Measurement: Basic Distinctions and Guidelines. En Luigi Curini & Robert J. Franzese (Eds.). *The SAGE Handbook of Research Methods in Political Science and International Relations*. SAGE.
- O'Byrne, Patrick i Haines, Marlene (2021). A Qualitative Exploratory Study of Consensual Non-Monogamy: Sexual Scripts, Stratifications and Charmed Circles. *Social Theory & Health*, 19, 137-154. <https://doi.org/10.1057/s41285-019-00120-1>
- Philpot, Steven P.; Duncan, Duane; Ellard, Jeanne; Bavinton, Benjamin R.; Grierson, Jeffrey i Prestage, Garrett (2018). Negotiating Gay Men's Relationships: How Are Monogamy and Non-Monogamy Experienced and Practised over Time? *Culture, Health & Sexuality*, 20(8), 915-928. <https://doi.org/10.1080/13691058.2017.1392614>
- Pinazo Jiménez, Clara (2024). *Fuera de la pareja convencional. Un estudio con personas que se relacionan desde el arromanticismo y las no monogamias* [Trabajo de Fin de Grado, Universidad de Granada]
- Regalado Delgado, Margarita Remedios (2020). Integración en las variedades hispanoeuropeas de las voces "poliamor" y "no monogamia" y sus respectivas familias léxicas. *Estudios interlingüísticos*, 8, 225-238.
- Rodrigues, David L.; Brooks, Thomas R.; Balzarini, Rhonda N. i Moors, Amy C. (2024). Perceived Social Support Buffers the Consequences of Internalized Negativity Among Individuals in Consensual Non-Monogamous Relationship. *The Journal of Sex Research*, Latest Articles. <https://doi.org/10.1080/00224499.2024.2393783>
- Rubin, Gayle S. (2007). Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality. En Richard Parker i Peter Aggleton (eds.), *Culture, Society and Sexuality. A Reader*. Routledge.
- Rubin, Gayle S. (2011). Blood under the Bridge: Reflections on "Thinking Sex". *GLQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies*, 17(1), 15-48. <https://doi.org/10.1215/10642684-2010-015>

- Rye, B. J. (2024). Review and Critique of the Quantitative Literature Regarding Attitudes toward Consensual Non-Monogamy (CNM). *Sexes*, 5, 120-147. <https://doi.org/10.3390/sexes5020010>
- Sanders, George i Lyons, Heidi A. (2025). Assembling Consensual Non-Monogamy: Intimacies and Multiplicities. *The Sociological Review*. <https://doi.org/10.1177/00380261251324426>
- Scoats, Ryan i Campbell, Christine (2025). Understanding Service Preferences among Consensually Non-Monogamous Individuals Seeking Sexual Healthcare. *Culture, Health & Sexuality*, 27(1), 32-45. <https://doi.org/10.1080/13691058.2024.2350434>
- Sizemore, Kayla M. i Olmstead, Spencer B. (2017). A Systematic Review of Research on Attitudes Towards and Willingness to Engage in Consensual Non-Monogamy among Emerging Adults: Methodological Issues Considered. *Psychology & Sexuality*, 8(1-2), 4-23. <https://doi.org/10.1080/19419899.2017.1319407>
- Skakoon-Sparling, S.; Fairbrother, N.; Socha, P.; Faaborg-Andersen, M.; Noor, S. W. i Hart, T. A. (2025) Multidimensional Measurement of Attitudes Toward Consensual Non-Monogamy. *The Journal of Sex Research*, 62(3), 378-389. <https://doi.org/10.1080/00224499.2024.2320454>
- St. Vil, Noelle M. i Giles, Kelly N. (2022). Attitudes Toward and Willingness to Engage in Consensual Non-Monogamy (CNM) Among African Americans Who Have Never Engaged in CNM. *Archives of Sexual Behavior*, 51, 1823-1831. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02268-2>
- St. Vil, Noelle M.; Bay-Cheng, Laina Y.; Ginn, Hannah G. i Chen, Ziqiang (2022). Perceptions of Monogamy, Nonconsensual nonmonogamy and Consensual Nonmonogamy at the Intersections of Race and Gender. *Culture, Health & Sexuality*, 24(1), 109-124. <https://doi.org/10.1080/13691058.2020.1817561>
- St. Vil, Noelle M.; Leblanc, Natalie M. i Giles, Kelly (2021). The Who and Why of Consensual Non Monogamy Among African Americans. *Archives of Sexual Behavior*, 50, 1143-1150. <https://doi.org/10.1007/s10508-020-01835-3>
- Stewart, J. L.; Stults, Christopher i Ristuccia, Annie (2021). Consensual Non-Monogamy Relationship Rules Among Young Gay and Bisexual Men: A Dyadic Qualitative Analysis. *Archives of Sexual Behavior*, 50, 1505-1520. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-01919-8>
- Stults, Christopher B.; Abreu, Roberto L.; Tjia, Leonore; Kaczetow, Walter; Brandt, Stephan A.; Malavé, Diana M. i Chumpitaz, Michael (2023). Enacted and Anticipated Stigma Related to Consensual Nonmonogamy Among LGBTQ+ Adults. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*, 10(3), 461-472. <https://doi.org/10.1037/sgd0000546>
- Taber, Keith S. (2018). The Use of Cronbach's Alpha When Developing and Reporting Research Instruments in Science Education. *Research in Science Education*, 48, 1273-1296. doi: 10.1007/s11165-016-9602-2
- Taormino, Tristan (2015). *Opening Up. Una guía para crear y mantener relaciones abiertas*. Melusina.
- Tatum, Alexander K.; Flicker, Sharon M.; Peralta, Imara i Kubicki, R. J. (2024). Initial Motivations for Engaging in Polyamorous Relationships. *Archives of Sexual Behavior*, 53, 629-644. <https://doi.org/10.1007/s10508-023-02750-z>

- Torras Vilches, Blanca (2018). *Aproximació relacional a una parella swinger: satisfacció, estils comunicatius i gestió de conflictes* [Treball de Fi de Grau, Universitat Oberta de Catalunya]
- Traeen, Bente i Thuen, Frode (2022). Non-consensual and Consensual Non-monogamy in Norway. *International Journal of Sexual Health*, 34(1), 65-80. <https://doi.org/10.1080/19317611.2021.1947931>
- Vasallo, Brigitte (2015). Romper la monogamia como apuesta política. En VVAA. *(h)amor*². Continta Me Tienes.
- Vasallo, Brigitte (2018). *Pensamiento monógamo, terror poliamoroso*. La Oveja Roja.
- Veaux, Franklin i Rickert, Eve (2018). *Más allá de la pareja. Una guía práctica para el poliamor ético*. Continta Me Tienes.
- Wagner III, William E. i Gillespie, Brian J. (2019). *Using and Interpreting Statistics in the Social, Behavioral, and Health Sciences*. SAGE.
- Wood, Jessica; De Santis, Carm; Desmarais, Serge i Milhausen, Robin (2021). Motivations for Engaging in Consensually Non-Monogamous Relationships. *Archives of Sexual Behavior*, 50, 1253-1272. <https://doi.org/10.1007/s10508-020-01873-x>